

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
nških ulicah št. 2, 1., 17

Izhaja vsak dan, izvemski
nedelje in praznike, ob
pol. 6. uri popoldne.

Pa pošli prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6, 50 —
mesec : 2, 20 —

V upravništvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1, 70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 299.

V Ljubljani, v ponedeljek 30. decembra 1901.

Letnik XXIX.

Kmetijske zadruge.

II.

Poslanec Pfeifer je dne 17. dec. govoril pri § 18: Ta paragraf daje vladi gotove pravice v združnih odborih, ne da bi vlada imela tudi dolžnost glede prispevkov. Vlada naravnost odklanja vsako določbo v zakonu glede državnih podpor.

Ako vlada resno misli pomagati kmetičemu stanu, mora dati lep vzgled ter omogočiti ustanovitev zadrug s podporami. Saj čujemo vedno tekot razprave, da se poljedelcu povsod slaba godi, kakor da bi še vedno veljala kletev, katero je Stvarnik izgovoril po prvem grehu: Ker si jedel od prepovedanega sadu, bodi zemlja prokleta; v potu svojega obraza se bodeš živil vse dni svojega življenja. Trnje in osat ti bode rodila, dokler se ne povrneš v prah.

Od stvarjenja sveta do današnjega dne so žalostne kmečke razmere. Izmed mnogih nadlog, ki tarejo kmeta, hočem navesti samo tri. V prvi vrsti je vojaščina, ki kmetu jemlje za tri dolga leta najboljše sinove. Vojaštvo ima vedno večje zahteve in dela nove dolgove. Ti dolgovi bi ponehali, ko bi ponehala vojaštvo. Ker se pa nobena država noče prva razorožiti, zato tudi nimamo upanja na boljše dni.

Druga nadloga so državni dolgovi, katerih obresti so že petkrat večji ko letni dohodek zemljiškega davka. Tretja nadloga za kmeta je tuja, prekomorska konkurenca. Kmet ne more določiti cene za svojo pšenico ali vino, ampak Amerika, Rusija in žitna borza, Italija pa ceno vina.

Ker pa je malo upanja, da bi poklicani faktorji izboljšali razmere, zato si morajo kmetje sami pomagati; združiti se morajo, da si izboljšajo svoje razmere.

Zdravniki, notarji, advokati in trgovci imajo svoje zbornice, ki zastopajo njihove koristi. Le kmet je brez organizacije, da ne more zagovarjati svojih koristij. In če posamezniki izražajo kmečke želje, ne najdejo odmeva. Zato se mora kmet združiti, organizovati, kakor namerava ta zakon. Seveda, stanovske zadruge same se ne bodo rešile

našega kmeta. Vendar pa bode mogoče, da bodo kmetje skupaj svoje pridelke boljše prodajali in ceneje kupovali kmetijske potrebnosti, kakor so semena, stroji, umetna gnojila itd. V stanovskih zadrugah bodo kmetje tudi imeli priliko spoznavati bolj izkušene in napredne svoje tovariše, katerim bodo mogli poveriti poslanstvo, da bodo kmečki sloji tudi bolje zastopani v raznih zbiorih. Doslej se to ni vedno godilo, ker so bili kmetje osamljeni in se niso tako poznali.

Jaz le želim, da bi ta zakon izboljšal kmečke razmere. To pa je mogoče, ako država podpira zadruge, ako izboljša trgovinske pogodbe ter zniža prevozne cene za kmetijske pridelke. Na vladi je torej, da se izpolnijo nade, ki jih daje ta zakon. (Živahna pohvala.)

III.

Poslanec Žičkar utemeljuje pri § 19. dostavek, da bi se v deželah, koder prebivata dve narodnosti, dež. zadruge delile v sekcije ali oddelke po narodnosti. Govor se glasi: Zadnji odstavek § 19. določa, da naj se v deželah, koder so kulturni sveti z oddelki po narodnosti, tudi v novih deželnih zadrugah ustanove taki oddelki.

Ako se vsprejme ta načrt, se bodeta na Češkem, Moravskem in Tirolskem ustanovile po dve deželni zadrugi, in sicer za nemško in češko, oziroma italijansko prebivalstvo. Kaj pa se naj zgodi v drugih deželah, koder živita dve ali tri narodnosti? V smislu § 1. more sicer dež. zbor ustanoviti dve ali več dež. kmetijskih zadrug. Kmetijski odsek je vsprejel resolucijo poslanca Spinčiča, ki vlado pozivlja, da se ustanove v raznih deželah po narodnosti ločene zadruge.

Kolikor mi je znano, so se ti oddelki, ločeni po narodnosti, doslej povsod dobro obnesli. To je tudi naravno. Vsaka narodnost skrbi za svoje potrebe bolje, nego druga narodnost. (Tako je!)

Saj čujemo vedno pritožbe, da je narodnost, ki je v deželi v manjšini, vedno na slabem in prezirana. Ko pa bi vsaka narodnost skrbelo le za svoje potrebe, bi težbe ponehale. Toda ta zakon obstoji sredi pota.

Na Češkem, Moravskem in Tirolskem bodo mogli ustanoviti po narodnosti ločene deželne zadruge. V drugih deželah pa si bodo morale narodne manjšine iskati svoje pravice šele v dež. zbiorih, ali pa bode vlada zahtevala, da dež. zbori sklenejo po narodnosti ločene deželne zadruge.

Jaz res ne umem, zakaj naj bi to ne veljalo za vse dežele, kar velja že za tri. Ako je to le okviren zakon, potem mora določiti načela, ki naj veljajo v vseh deželah brez izjeme. Dosledno bi se moralo torej glasiti: »V deželah, koder bivajo razne narodnosti, mora se za vsako narodnost ustanoviti posebna deželna zadruga«.

Ko bi se to vsprejelo v drž. zakon, potem bi ne bilo prepira v tem oziru, ker v deželnih zbiorih bode potem vsaka narodnost zahtevala svojo deželno zadrugo. V dogovoru s svojimi tovariši torej nasvetujem dostavek k § 19.:

»V jezikovno mešanih deželah, koder kmetje narodne manjšine štejejo vsaj šestino vseh kmetov v deželi in koder ni ločenih kulturnih svetov, ustanove se po narodnosti ločene deželne zadruge ali oddelki«. (Dobro, dobro!)

Te dni se je mnogo govorilo, kako naj bi stanovske zadruge pospeševale kmečke koristi. Gospodje, tu pa je vsaj to potrebno, da se člani deželnih zadrug na občnih zbiorih morejo razumeti. Ako bode v deželi, koder bivata dve ali tri narodnosti, le ena deželna zadruga, kaj se bode zgodilo? Na občnem zboru kmet ne bode razumel, kaj drugi govori.

Morda mi kdo poreče: Zakaj in kako pa se razumejo poslanci v takih dež. zbiorih? Dobro, to naj velja. Ali od kmeta pameten človek ne more zahtevati, da bi moral znati vse deželne jezike, preden je član deželne zadruge. (Tako je!)

Torej iz praktičnih razlogov moramo zahtevati, da vsaka narodnost dobi svojo deželno zadrugo ali vsaj oddelek. Le tako bode mogoč vspeh.

Kdor hoče, da bode mir in sloga v zadrugah in da narodnosti mirno živijo druga poleg druge, ta naj glasuje za moj predlog.

(Živahna pohvala.) Kakor je znano, je večina zbornice odklonila ta predlog. Proti so glasovali celo češki poslanci, kar je mej Slovenci in Hrvati vzbudilo veliko nevoljo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. decembra.

Namestnik grof Coudenhove za češko nemško spravo.

V prvi seji češkega dež. zbora je imel namestnik grof Coudenhove politički važen govor v zadevi češko-nemške sprave. Rekel je mej drugim: Veliko je vlada pričakovala od onih dni, ko sta se oba češka naroda po dolgotrajnem prepiru zopet sošla k složnemu delu in cela dežela jima je zato izrekla svojo zahvalo. Razmere so se sedaj zopet poslabšale, toda vlada tudi sedaj ne bo mirovala, dokler se ne povrnejo nazaj oni srečni dnovi. Vstrajajoča na podlagi načel pravičnosti in nepristranosti bo vlada zopet pozvala zastopnike obeh narodnosti, da zopet skleneta mir ali vsaj premirje na podlagi pogojev, ki bodo kolikor možno pospešili složno delo. V tem smislu pozdravlja bližnja pogajanja kot važen predznak kompromisa, kakoršnega so sklenili pri zadnjih volitvah veleposelniki. Vlada je prepričana, da bo zmagala treznost in da se bo na obeh straneh našel pogum za sklenitev miru v blagor dežele in cele države. Vlada in jaz bova pri tem z veseljem sodelovala.

Budgetni odsek

je sklical načelnik dr. Kathrein že v soboto k seji, ki se vrši dne 8. januarja ob 11. uri. Iz tega se razvidi, da zasedanje deželnih zbiorov ne bo trajalo nad teden dni.

Stojalowski kandidat za deželni odbor.

Listi Stojalowskega stranke pripovedujejo z vso resnostjo, da bo krščanska ljudska stranka odločno zahtevala izvolitev vodje Stojalowskega v gališki deželni odbor. V tem oziru se vrše pogajanja, ki pa še niso končana. Stranka se sklicuje na zasluge, ki si jih je stekel Stojalowski, ko je dovedel stranko poljskemu klubu.

LISTEK.

Na Silvestrov večer.

Spisala Marija.

»Končno, čestiti gospod striček, želim vam zopet in zopet prav srečno in veselo novo leto! V duhu pa poljubljam Vaše blage roke — hvaležni Vaš nečak Ivan Koren, stud. jur.«

Tako sklenil je mladi jurist pismo, namenjeno stricu, želeč mu srečno novo leto. »Tako«, izpregovoril je malo zategnjeno, ter položil ravno končano pisanje v stran, da se osuši. Vzel je potem iz knjige na mizi zavitek, ter jel pisati naslov: »Velečastiti gospod F. Koren, župnik v R.— na Gorenjskem.«

Odložil je pero, spognil pismo, ga vtaknil v zavitek, prilepil znamko, katero je vzel iz oguljene, a prazne listnice, zalepil pismo ter ga položil pred se, poleg odprte knjige, iz katere se je ravno prej učil.

»Tako, končano si pisemce, sedaj pa le romaj čez vodice in gorice, tja v daljno gorenjsko domovino mojo!«

Zamislil se je. Kako rad bi bil šel o Božiču k svojim dragim, a pot do njih stane

precej lepih denarcev, in teh žalibog Ivanu vedno primanjkuje.

Oče mu je sicer imovit gorenjski kmet, a kljub temu silno skop, torej v denarnih zadevah kaj trdega srca do svojega sina. Pošilja mu sicer redno vsacega prvega v mesecu za hrano in stanovanje, kar pa mladi naš junak vedno goriko ponese k svoji gospodinji, in tako mu od očetovega denarja ne ostane nič, čisto nič.

Da pa gospod striček ne zabi svojega nečaka, je samo ob sebi umevno. Cestokrat prejme od njega kako nakaznico, in to ima Ivan Koren za knjige, katerih ima že tudi prav lepo zbirko. Tudi skrbna mati pošlje včasih kaj za poboljšek, a vse zaman, največkrat je suh kot poper. A ne misli kdo, da Ivan troši po nepotrebnem denar. Ne tisto pa že ne.

Prav vzgleden in marljiv mladenič je ta Ivan, eden najboljših juristov drugega tečaja. Samo zadnji čas mu blodi nekaj po glavi in čestokrat je prav zamišljen. »Uh«, zdihnil je, in z desnico segel v goste črne kodre, »uh, tiste temnorujave oči lepe Eveline! Tako včasih pogleda, da mora človek nehote zamažati. In kako poje, kak glasnik ima! Odkar prepeva tiste Mendelsohnove dvospelve, postaja mi učenje tako dolgočasno,

oh tako pusto in kar več mi ne gre v glavo. Kaj bi porekel striček k temu? »Ivan«, učil me je blagi gospod, ko sem imel odpotovati na Dunaj, »Ivan, bodi pameten! Uči se in ne zabi, da le z vztrajnostjo in neumornim trudom dosežeš to, po čemur hrepeniš, namreč da postaneš svojemu narodu zvest, zgleden in koristen mož.«

Zdihnil je vnovič, a ne več tako globoko, kajti v duhu jel si je zidati v oblake zlate gradove, a da ima lepa Dunajčanka Evelina že zdavnej postavljene svoje, in sicer mnogo višje od njegovih, to dobri gorenjski duši niti na um ni prišlo.

Precej močno trkanje na duri je prestavilo Ivana zopet na zemljo, v malo podstrešno izbico. Na poziv »naprej« vstopi mlad človek elegantne postave in jako dobrotljivega obraza. »Bog te živi, brate!« zakliče s kreplim glasom Ivanu v pozdrav.

»Servus, Milan!« odzdravi mu ta kolegialno, potem pa si prav prijateljsko podasta roke. »Presneto je mrzlo danes«, govori prišlec, si mane premrte roke, in meri sobo s tako urnimi koraki, da se Ivan na ves glas zasmee. Potem pa obesi klobuk in vrhno sukno na obešalo, si sname zamokli škčipalnik, ter brisajoč ga z robcem, nekako hudomušno nadaljuje. »Gospodična

Evelina, moja sestričina, te vabi nocoj na Silvestrovo«. Rdečica je oblila Ivanovo obličje, a Milan, — da ga imenujemo po imenu — ni opazil tega, ker je k sreči še vedno drgnil in snažil stekli.

»Menda hoče nocoj povabljeni očarati s svojim milim glaskom«, nadaljuje malo ironično. Ker pa sama ne more peti duetov, poredno se nasmehne, »in nje glas le poleg kakega čvrstega tenorja kaj velja, — moral sem se nemudoma odpraviti k tebi z naročilom, da gospodična Evelina Wahlen nocojsnji večer gotovo računa na tvojo navzočnost. Tako, sedaj sem opravil svoj važni posel, ti pa, prijatelj, — glej, da ustrežeš volji moje drage sestrične.«

Natiknil si je zopet škčipalnik, stopil k oknu, ter pričakoval Ivanovega odgovora.

Milan Orel je bil sin okrajnega sodnika blizu Ljubljane. Dopolniški domačo ljudsko solo je vstopil zaeno z Ivanom v prvo gimnazijo ljubljansko, potem pa sta kot součenci in prijatelja stopala od stopnje do stopnje navzgor, ne da bi se bila kdaj količkaj izpodtaknila. Ko sta se pa nadepolna mladeniča, dovršivši osmo gimnazijo, odločila, da se posvetita »pravu«, tedaj je bila ljubeči Milanovi mami prva skrb, da dobi svojemu ljubljencu na Dunaju varno zavetišče. To pa

Swoll in Angliji.

Za svoj Angležem skrajno simpatičen govor povodom znane interpelacije v ogerski poslanski zbornici žanje ministerski predsednik Szell že drugo pohvalo in priznanje. Najprej mu je list »Times« posvetil cel uvodnik kot edinemu evropskemu državniku, ki je imel pogum govoriti javno v prilog Angležem, sedaj je pa nastopila še oficijelna Anglija. Salisburyjeva vlada mu je namreč te dni v posebni noti izrazila posebno zahvalo in ga zagotovila vedne hvaležnosti angleškega naroda.

Sv. oče avstrijskim škofom.

Na udanostno adresi, ki so jo poslali papežu avstrijski škofje povodom zadnjega posvetovanja zbrani na Dunaju, je došel iz Rima naslednji odgovor: »Ljubljani sinovi in častiti bratje! Pozdrav in apostolski blagoslov. Mnogim in res ne malim težkočam, s katerimi se mora ravno v sedanji dobi boriti cerkev v Vaši domovini, ste se v svoji čuječnosti z božjo pomočjo postavili v bran in storili potrebne korake. To smo posneli iz Vašega pisma v svoje zadoščanje in veselje ter iz tega jasno razvideli, kako plodonosne se izkažejo združena prizadevanja ter skupne izjave škofov, da se zabrani vsako škodovanje katoliškemu imenu. V naše veselje se je namreč s pomočjo Vašega truda položaj tako premenil, da se sme upati, da se odbije napad onih, ki skušajo pretrgati zvezo med duhovi in stolom sv. Petra, in da je tudi dovolj nade, da se čut in srce mladine obvaruje pred brezbožnostjo, ker jo i doma kakor tudi v učnih zavodih poučujete v naukih krščanske vere. Vedno skrb Vam provzročata tudi okolnost, da je rimski papež oropan svobode in se torej nahaja zares v položaju, ki zelo škoduje časti apostolskega sedeža, kakor tudi dobroti napredka vere. Delujte, ljubljani sinovi in častiti bratje, z vsemi silami i nadalje na to, da se odpravijo obžalovanja vredne razmere; Vašo voljnost v ta namen pa naj množi in utrjuje z božjo milostjo apostolski blagoslov, ki ga v ljubezni v Gospodu podeljujemo Vam vsem in Vaši čuječnosti izročeni narodom.

Kaznovant poljski visokošolci.

Iz Berolina se poroča: Radi soudeležbe na izgredih, ki so jih uprizorili poljski dijaki o predavanjih prof. Schiemanna, kaznoval je akademični senat dva poljska visokošolca z izključenjem z berolinske univerze. Dva druga visokošolca sta bila kaznovana z večdnevni karcerjem in z zažuganjem izključenja. Jdnega poljskega visokošolca, ruskega podanika, pa so izgnali.

Razpor mej Argentinijo in Čile poravnani.

Argentinski konzul na Dunaju je prejel v soboto naslednjo brzjavko: Zadnja razporna vprašanja s Čile so se rešila povoljnim načinom in je torej Čile oddala izjave glede od nje zgrajenih cest in sta sedaj oba dela umaknila svojo policijo s prepornega ozemlja Ultima Esperanza. — Z druge strani

tedaj ni bilo ravno težko, kajti gospa Orlova je imela tam sestro, vdovo svetnika Wahlna.

Bil je že postaren mož, ko se je zagledal v mlado konservatoristko sestro g. Orlova, katera ni premogla drugega, kakor krasni svoj glas. Ko je pa plavalasi mladenki nekoč razkril svoje srce, in jel slikati brezskrbno življenje, katero se ji nudi ob njegovi strani, tedaj se je odločila, da stori ta resni korak, in v kratkem je postala ženka šestdesetletnega, jako premožnega svetnika Wahlna.

Nepopisno srečnega se je čutil tedaj Wahln, a ko ga je čez leto dni ljubljena družica obdarila z nežno hčerko, tedaj je sreča njegova priklopila do vrhunca. Oboževal je novorojenko in sklenil v slepi svoji ljubezni, da jo vzgoji po najnovejših nazorih, da tako postane olikana, ter zamore vsacemu pristo pogledati v oči.

Ubogi mož pa se baš ni preveč dolgo veselil svoje sreče, kajti komaj je dopolnila hčerka Evelina deseto leto, je nenadoma umrl ter zapustil mladi vdovi lepo premoženje.

Tej sestri toraj je gospa Orlova izročila svojega sina, naj bi mu v tujini zastopala njo, skrbno mater.

»Kako čudno vendar danes govoriš o Evelini«, oglesi se slednjič Ivan malo v za-

se javlja, da se je doseglo premirje na podlagi statusa quo iz leta 1898 in priznanja Anglije kot razsojevalke. Največ zasluga za naglo rešitev spornih zadev ima neki Roosevelt, ki je pritiskal na obe državi, naj predložita svoje zahteve v presojo Angliji.

Spomini na pokopališča ljubljanska in prva naprava pokopališča pri sv. Krištofu.

O tem zanimivem predmetu je včeraj v Ljubljani predaval gospod profesor Verhovec. Oziral se je najprej na svoje prvo predavanje o tem predmetu. Stari kristijani so svoje mrtvece pokopavali kolikor mogoče daleč od človeških bivališč. Pozneje so to opustili radi izpremenjenih razmer. V Ljubljani so bila razven okoli Florijanske cerkve okoli vseh cerkva pokopališča. Pokopavali so tudi v cerkvah, in nekatere cerkve so postale v svojih tleh popolnoma votle. To ni bilo zdravju na korist, posebno ne ob času kuge. Ljubljanski magistrat je bil takrat imeniten faktor ne samo v političnem življenju, ampak tudi v socialnem. Takrat je magistrat z ozirom na kugo prepovedal znotraj cerkva pokopavati. Št. Peterska vojašnica je spomenik kuge v Ljubljani. Ondi je bil leseni »lazaret« za kužne bolezni; konečno se je poslopje razširilo in sklenilo pod eno samo streho. Iz »lazareta« so bila napravljena vrata na tedanje pokopališče pri sv. Petru.

Ko je kuga okoli leta 1781 v Ljubljani prenehala in je konečno za časa Marije Terezije bilo v Ljubljani vedno več vojaštva, izpremenili so nekoliko leseni, nekoliko zidani »lazaret« v vojašnico. L. 1779 pa so temu poslopju prizidali prvo nadstropje in so zazidali tudi odprtino na pokopališče. Istega leta je cesarica Marija Terezija prepovedala pokopavati pri sv. Petru. Magistratu je bilo naročeno, poiskati drug prostor, oddaljenejši od človeških bivališč. Odločil se je za staro šentpetersko podružnico pri sv. Krištofu. Današnje zidanje seve ni iz onega časa, ampak je nastalo nekoliko prej, preden se je ondi otvorilo pokopališče. Ko je cesar pred 400 leti določil mestni pomerij, ga je naslonil na to cerkvico in na pekovski križ. V tej cerkvici je pridigoval Trubar prej, predno si je upal pridigovati v Ljubljani, in protestantje so si jo hoteli osvojiti, a magistrat jim je dal udobnejšo cerkev v nekdanjem »špitalu«. Tudi bosopeti menihi, ki so živeli tedaj v Jami (Grubenbrunn) pri Šiški, so si zaželeli te cerkvice in so se radi tega tudi do cesarja obrnili. Pri sv. Petru so se uprli tej zahtevi in podružnica je ostala ohranjena cerkvi svetega Petra.

Vlada je torej leta 1779 celo v vaseh prepovedala pokopavati blizu bivališč. — Vpraša se, ali je bil za tedanj čas sv. Krištof zadostno oddaljen od bivališč. Reči smemo, da. Od sedanje pošte do sv. Kri-

stofa se tedaj ni nahajalo več nego devet ali deset nizkih hiš ali koč s hlevi in podi. Nasproti sedanjemu hotelu »pri Slonu« je bil leta 1653 zidani samostan redovnic svete Klare, in ko so leta 1779 prvega mrliča nesli mimo samostana, stanovale so še nune v njem.

Dve leti nato je cesar Jožef razpustil samostan, kateremu so podrli stolp in ga sploh tako preuredili, da je za navadnega človeka napravljval samo utis enonadstropne hiše.

Določili so ga za vojaške potrebščine. Po zadnjem ljubljanskem potresu so poslopju podrli nadstropje. Bosopeti menihi so konečno vendar prišli v Ljubljano in si sezidali samostan, ki je pozneje, ko je tudi ta samostan zatvoril cesar Jožef, služil za javne dobrodelne namene in pozneje za deželno bolnico. Od tod naprej do sv. Krištofa ni bilo nobenega poslopja. Gostilna »pri figabirtu« je stala že leta 1775, in sicer je bila ona zadnja hiša na oni strani, nazaj do Slonove ulice je bilo nekaj nizkih poslopj, okoli pa njive in travniki. Na vogalu Dunajske in Slonove ceste je stala gostilna »pri Slonu«. Gostilničar je bil Ljubljančanom znani Savinšek.

Govornik je obžaloval, da so se Slonove ulice v Ljubljani prekrstile v Prešernove ulice. Za Prešerna bi se pač dobila kaka primernejša ulica. Slonova ulica je dobila svoje ime po slonu, ki so ga gnali skozi Ljubljano cesarju v dar in so se s slonom ustavili pri Savinšku. Ker se ni ohranilo zgodovinsko nazivanje te ulice, pričakuje govornik, da utegnejo časopisi skoro poročati, da ni več Rožnih, Špitalskih in Hrenovih ulic, ampak da so nastale Haderlapove, Aleševčeve in Andrejčkovega Jožefa ulice. V drugih mestih varujejo zgodovinsko nazivanje ulic.

»Kresija«, takratno glavarstvo, je ukazalo, da se mora napraviti novo pokopališče, a povedala ni, kdo bo za napravo štel denar. Sv. Petra fara je skoro gotovo sama imela vse stroške za napravo. Poleg cerkve je bilo tedaj tudi cerkvenikovo poslopje in skozi to poslopje so nosili mrliče na pokopališče.

Leta 1779 je novo pokopališče slovesno blagoslovil tedanji škof grof Karol Herberstein. Pozneje so pokopališče dvakrat podaljšali. Skoro so pri sv. Petru spoznali, da jim je novo pokopališče napravilo škodo, krr so ga zgradili brez pomisleka. Z dohodki »malega zvonjenja« so pri sv. Petru plačevali zakristana. Ta dohodek je sedaj cerkvi sv. Petra odpadel, ker je prišel na dobro cerkveniku pri sv. Krištofu. Pokopališče je tedaj segalo do prostora, kjer se sedaj nahaja kapelica na prvem pokopališču. Za časa hudih francoskih vojsk je bilo v Ljubljani veliko vojakov, pripeljavali so v Ljubljano ranjence in magistrat se je pritoževal, da na pokopališče pri sv. Krištofu ne more spraviti vseh mrtvecev. Celu na Gradu so pokopavali vojake in gospod predavatelj je na to izrecno opozoril, da ne bo, ako kak starinarski krt na Gradu dobi kako okostje, mislil, da je dobil rimskega vojaka. Ko je bil sklenjen mir, se je Ljubljančanom olajšalo srce in sklenili so, pokopališče povečati.

Pri povečanju pokopališča je »kresija« zopet molčala o tem, kdo hode stroške plačal. Pri sv. Petru so postali že precej slabe volje. Treba je bilo dobiti posojila, in posodil je šenklaški župnik 4194 gid. Nakupilo se je nekoliko sveta od zasebnikov, ker podružnično posestvo ni več zadoščalo, in potegnili so pokopališče v daljavo ter se tako umaknili »turški jami«. Da bi se šenklaškemu župniku posojilo vračalo, sklenilo se je takrat, določiti prispevke za boljše zvonjenje, za porabo boljnih mrtvaških prtov, za pristojbino od mrtvašnice, toda šenklaški župnik ni leta in leta nič dobil. Leta 1836 so pokopališče razširili v sedanjo dolgost, pozneje so pa še pridobili zanje »turško jamo«.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. decembra.

Katoliškonarodni klub kranjskih deželnih poslancev se je včeraj konstituiral in je izvolil svojim načelnikom dr. Ivana Šusteršiča. S tem je dal zasuženo

priznanje možu, kateri je nevpogljivo prenašal najtrpejše udarce od nasprotne strani in stal vsikdar odločno v prvi vrsti bojovníkov za katoliškonarodno stvar. Nasprotniki vidijo iz tega, da s svojimi napadi ne opravijo ničesa. Upamo, da bo katoliškonarodna delegacija v dež. zboru, kakor njen načelnik, trdno in neomajno stala na braniku, složna med sabo in odločna proti nasprotniku.

Deželni zbor kranjski je imel danes svojo sejo. Po pozdravu gospoda deželnega predsednika in deželnega glavarja so novoizvoljeni deželni poslanci storili obljubo in je bilo odobreno pobiranje doklad za leto 1902. Pri tej priliki je poslanec dr. Šusteršič imenom katoliškonarodne stranke izjavil, da katoliškonarodna stranka nima zaupanja do večine deželnega odbora, ker ni desavouiral nezastlihanih besedij deželnega odbornika dr. Tavčarja, s katerimi je o priliki volitev agitiral: »Liberalcem groš, klerikalcem knof«, radi imenovanj v cestne odbore, v okrajne šolske svete i. dr. Ako pregledamo šest let nazaj, vidimo, da je ta deželni odbor nekako pristransko postopal. Stranka bode sicer glasovala za provizorij, ker upa, da se še razmere spremenijo, ako bode pa prisiljena, šla bode na najstrožjo pot opozicije. Dr. Šusteršič je dejal, da je bila zgorajšnja izjava Tavčarjeva sramotno cinična, kar je vzbudilo strahovit hrup pri liberalcih. Vpili so, naj dr. Šusteršič svoje besede prekliče, naši poslanci so krepko reagovali in ploskali. Na liberalce so gromeli klici: »Dr. Tavčar naj prekliče!« O vsej stvari bomo natančneje jutri poročali, za danes le omenjamo, da je bil današnji dan prava justifikacija liberalcev v deželnem zboru kranjskem. Dr. Tavčar je razburjen jako nerodno odgovarjal in zagovarjal strankarstvo večine. Tavčarju je prišel na pomoč tudi Hribar, ki je bil pa še bolj neroden, nego Tavčar. Naši poslanci so jim vrlo odgovarjali. Debate se je udeležil tudi deželni predsednik baron Hein, ki je odgovarjal na dr. Šusteršičevo trditev, da se deželni odbor ne kako bagatelizira od strani vlade, ker se mu ne da prilike, da bi redno rešil svoje preračune. Dr. Šusteršič nobenemu ni ostal odgovora dolžan. Poročevalec Grasselli je branil deželni odbor in je dejal, da ni imel povoda, braniti se z ozirom na znani dr. Tavčarjev izrek, ker je deželni odbor imel dobro vest, da je pravilno postopal. (Sme pri katoliškonarodnih poslancih. Klici: Tavčarja desavouira.) Koncem seje je stavlil deželni poslanec baron Schwegel predlog za prispevek k cesti Področ - Podbrdo, na kar je deželni glavar sejo zaključil. Seja se je nadaljevala ob 3. uri. Dr. Šusteršič s tovariši je vložil interpelacijo, s katero vprašuje vlado, zakaj doslej ni bila prapuščena deputacija kranjskega deželnega zbora v zadevi vseučilišča v Ljubljani k cesarju.

Cesarjev dar. Prosvoljnima gasilnicama društvoma v Št. Rupertu in Štefanji vasi je podaril cesar po 100 K podpore.

Imenovanje. C. gosp. Jos. Ličan, kaplan na Placuti v Gorici, je imenovan za tajnika kn.-nadsšk. ordinarijata goriškega ter ob enem za dvornega kaplana Njega Eminencije kardinala dr. Missie.

Osebnosti. Konzul v Jeruzalemu g. Aloj. Pogacar je imenovan generalnim konzulom druge vrste, zunanjemu ministerstvu prideljeni podkonzul g. Jan. Hožhevar pa je postal konzul.

Umrli je v goriški bolnici gosp. Ivan Sivec, učitelj v Podmelcu. Pokojnik je služboval dolgo vrsto let v Nemškem Rutu. — Na Prinskovem je umrl posestnik Jurij Maselj, oče g. profesorja Ivana Maselja.

Častno svetinjo za 40letno službovanje je priznal deželni predsednik prov. rudniškim paznikom v Idriji Iv. Treven. Mat. Modrijan, Fr. Eržen, Jos. Petrič in Leop. Kušar.

Šhod »Slomškove zveze«. Danes se vrši v Ljubljani sestanek krščanskimislječega učiteljstva. Včeraj, v predvečer svojega shoda, je priredila »Slomškova zveza« v veliki dvorani »Katoliškega Doma« zabaven večer, ki je izpal jako sijajno. Od vseh strani naše domovine so prihiteli zastopniki in zastopniki slovenskega učiteljstva, od

valo pa se je vabilu tudi ljubljansko meščanstvo, katoliško slov. akad. dijaštvo in odborniki tukajšnjih kršč. soc. delavskih društev. Občinstvo je priredilo burno ovacijo društvenemu predsedniku, dež. poslancu g. Jakliču in došlim gg. dež. poslancem, posebno g. dr. Susteršiču. Govori na komersu so bili tako krasni, da se hočemo jutri podrobneje baviti z njimi, za danes le omenjamo, da je v imenu goriških katoliških učiteljic pozdravila udeležnike gđc. pl. Holzinger, v imenu slovenskega učiteljstva ob mejah gosp. nadučitelj Vauda iz Veržeja pri Ljutomeru, v imenu ljubljanskega krščanskega meščanstva predsednik »Meščanskega kluba« g. Lednik, v imenu idrijske podružnice »Slomškove zveze« c. kr. učitelj g. Vogelnik, v imenu goriške podružnice g. nadučitelj Cenčič; gromovito aplavdiran je v imenu katoliško-narodne stranke in katoliško-narodnih drž. in dež. poslancev pozdravljaj značajno učiteljstvo g. dr. Ivan Susteršič, v imenu duhovščine pa je govoril dež. poslanec g. dekan Arko. Uprav. vneseno je govorila učiteljica gđc. Stupca in s svojim govorom očarala vse občinstvo. Iskreno so govorili tudi gg. dež. poslanci dr. Krek, Dermastia iz Solkana in Korošec iz Maribora ter zastopniki katoliško-mislečega dijaštva in delavstva. — Danes se je po sv. naši vršil dobro obiskani shod »Slomškove zveze« v »Katol. Domu«. Pozdravil je »hod« posebno tudi prevzvišeni g. knezoškof. O predavanjih bomo poročali jutri. Po shodu je bil animiran banquet.

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani so prijavili peticije na ministerstvo za bogočastje in pouk: občini Bolehneci in Poljane na Štajerskem ter »Podružnica sv. Cirila in Metod« in »Narodna čitalnica v Spodnji Šiški«.

Občinski svet ljubljanski ima izredno sejo v torek, dne 31. decembra t. l. ob petih popoldne v mestni dvorani. Na dnevnem redu so: mestnega magistrata poročili: 1. o prošnjah za podelitev meščanstva, 2. o prošnjah za podelitev meščanskih podpor. — Klavničnega ravnateljstva poročilo o proračunu mestne klavnice za leto 1902. — Finančnega odseka: 1. o začasnem dovolitvi pobiranja dosežanih priklad v letu 1902; 2. o proračunu mestnega loterijskega posojila in amortizacijskega zaklada tega posojila za leto 1902. — Šolskega odseka: 1. o predlogu glede zvišanja plače šolski služajni na mestni deklinski osemrazrednici; 2. o oddaji štirih cesar Franc Jožefovih ustanov po 100 kron za učence in učenke c. kr. mestne obrtne strokovne šole. — Direktorija mest. elektrarne: 1. o proračunu mestne elektrarne za l. 1902; 2. o nasvetu upraviteljstva mestne elektrarne, da se naredi cevni zavarovalni ventili. — Finančnega odseka poročilo o dopisu c. kr. deželne vlade v zadevi 3% posojila, ki je bilo nekemu hišnemu posestniku pogojno dovoljeno. — Disciplinarne komisije poročilo o petero disciplinarnih zadevah. — Personalnega in pravnega odseka poročila: 1. o oddaji službe električnega knjigovodskega oficijala; 2. o oddaji službe kancelista; 3. o oddaji službe elektrarniškega knjigovodskega asistenta; 4. o prošnji nekega magistratnega uradnika za vstetje dobe začasnega službovanja; 5. o oddaji službe mestnega zdravnikarja; 6. o oddaji službe policijskega nadstražnika in dveh policijskih stražnikov; 7. o prošnji Jere Prosenčeve za zvišanje pokojnine. — Direktorija mestne elektrarne: 1. o prošnji nekega uslužbenca za stalno namestitev; 2. o nekej prošnji za nagrado.

Knezoškof med delavci. Mariborsko »Katol. rokodelsko društvo« je priredilo te dni krasno božičnico, pri kateri je bilo obdarovanih nad 100 delavskih otrok. Slavnost je s svojo navzočnostjo počastil tudi prevz. knezoškof dr. Mihael Napotnik.

Društvo slovenskih učiteljic. V soboto, 28. t. m. zborovalo je društvo slov. učiteljic v »Narod. domu«. Poleg običajnih letnih poročil funkcionaric in volitve vodstva, bila je na dnevnem redu tudi razprava o podrobnem učnem načrtu za ženska ročna dela, za vse kategorije šol od eno do osemrazrednice. Po pozdravu predsednice in izvolitvi dveh zapisničaric poročala je I. tajnica o društvenem delovanju v tem letu. Po dobro obiskanem obč. zboru na velikonočni

odtrtek t. l.; na katerem so se pretresovala prenovljena pravila, je ista društvo predložilo sl. dež. vladi v potrdilo, katera pa je je šele po dostavku 5. točke § 40 odobrila. Iz tiska došlo, so se razposlala v 240 izvodih. — Pozivu »Slov. učit. društva«, da bi posamezna društva ne vpošiljala svojih prošenj via. dež. zboru, odzvalo se je društvo z naslednjimi točkami: 1. »Slov. učit. društvo« naj zaprosi učiteljicam enake plače z učitelji v vseh razredih statusa, torej povrnitev onih 10%, ki so se nam odbili v prvih dveh plač. razredih. 2. Za pouk v ženskih ročnih delih naj se namestijo učiteljice ročnih del; kjer to ni mogoče, naj se učiteljica, ki ta pouk prevzame, po številu tedenskih ur nagradi. 3. Deluje naj se z vso vneto za ustanovitev višjih deklinskih šol po vzgledu minist. določbe 11. dec. 1900 — poleg tega pa tudi mešč. in strokov. nadaljevalnih šol za deklice in sicer ne samo v Ljubljani, temveč tudi po deželi! — Ta 3. točka nam je posebno pri srcu, ker bi se z njo odprl tudi učnim močem pot do višje naobrazbe, pot, ki bi imel realno podlago in praktičen cilj, kakoršnega do sedaj pri pomanjkanju primernih zavodov ni. — Društvo je bilo zastopano pri odkritju spomenika kolegicje Vidic, kateremu je prispevalo tudi z večjo svoto. — Poročilo blagajničarice se glasi ugodno za društvo. Nekatere zastopnice okrajev pa še niso vpslale doneskov, ker niso imele prilike nabirati pri članih. — Poročevalka podrobnih učnih načrtov za ženska ročna dela Vita Zupančič povdarjala je v svojem referatu predvsem potrebo teh načrtov posebno v sedanjem času, ko se nameravajo izdati, oziroma predelati ti, deloma pomanjkljivi, deloma neprikladni načrti. Ako kje, tedaj je tu umestno, da spregovore o njih oné, ki se leta in leta trudijo in bavijo s tem predmetom, in iz lastne skušnje vedo, koliko se dá doseči. Ker se ti načrti v celoti prijavijo v strokovnem listu, bodi tu dovolj. Živahna debata, ki se je tu vnela, svedoči, kako dobrodošel nam je ta referat. Zato društvo tu še jedenkrat izreka toplo zahvalo gđcni poročevalki. — Mesto odstopivše zastopnice kočevskega okraja M. Blahne izvolila se je M. Schweiger-Arko, ki naj se pismeno zaprosi, da prevzame zastopstvo. — Odbor, ki se je volil po listkih, ostal je stari. — Prihodnje zborovanje se vrši na velikonočno sredo.

Koncert „Glasbene Matice“ Pri prihodnjem koncertu, ki bo v nedeljo 5. jan. popoldne ob 5, sodeluje g. Fran Pacal, član dvorne opere na Dunaju, Slovencem že dobro znani izborni tenorist izza dvakratnega njegovega nastopa na slovenskem odru v »Faustu« in v »Prodani nevesti.«

V štajerski deželni zbor tudi to pot ni bilo slovenskih poslancev. Pri volitvah v odseke slovenskih poslancev niso vpoštevali.

Davkoplačevalci osebne dohodnine v okraju ljubljanske okolice. Volimo soglasno dne 7. januarja 1902 v II. volivni skupini kot uda p. n. g. Matija Kolarja, župnika pri M. D. v Polju, kot namestnika pa vrlega g. Antona Belca, posestnika in obrtnika v St. Vidu nad Ljubljano; dan potem pa, t. j. 8. jan. 1902, v III. volivni skupini kot uda p. n. g. Antona Hočevarja, župnika na Brezovici, kot namestnika pa g. Fr. Černe, posestnika v Kozarjah št. 7. v cenilno komisijo za osebno dohodninski davek. Ta imena nam so porok, da nas bodo napram neizprosni fiskusu ti gospodje vrlo zastopali, toraj naj bi bila tudi njihova izvolitev soglasna.

Dva izključenja v goriškem deželnem zboru. Goriški dež. zbor je razveljavil, kakor smo v soboto med brzojavkami sporočili, volitvi dr. Treota in Klavžarja. Proti Klavžarju je »Soča« hujskala na vse mogoče načine in mu podtikala razna nepravilna dejanja. Koliko je na teh »sočinih« trditvah in ovađstvu, kaže to, da je drž. pravdnistvo vsako preiskavo proti g. Klavžarju ustavilo, in izreklo, da ni našlo povoda postopati proti g. Klavžarju. Vendar je »Soča« s svojimi podtikanih dosegla vspeh pri Italijanih, da so potegnili s slovenskimi liberal. poslanci. Mešana družba pač lahko naredi proti vsakemu pravilno izvoljenemu poslancu, kar hoče, a s takimi sredstvi bodo liberalci — ujedli

sebe. Liberalci bi v dež. zboru nič ne naskočili Klavžarja, ako bi kat. narodni volivci molčali k izvolitvi dr. Treotovi, ki je bil izvoljen, ne da bi že imel aktivno volilno pravico. Od katol. narodne stranke za tak kompromis ni bilo povoda, ker po pravici g. Klavžarja niso mogli izključiti iz deželnega zbora. Tako je prišlo, da je izključen iz goriškega dež. zbora tudi dr. Treo. Liberalci torej ne morejo biti prav nič veseli svojega »vspeha«, da pa se jim njihovi naklepi še bolj pokaza, za to se bo že preskrbelo.

Slovensko časnikarstvo v Ameriki. Vrli »Amerikanski Slovenec« je te dni praznoval desetletnico svojega plodonosnega delovanja. Več o tej znameniti desetletnici prvega slovenskega katol. lista v Ameriki in o njegovih velikih vspehih spregovorimo jutri.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico ima 2. januarja svoj občni zbor v šoli Leitersberg Karčovina. Zanimivo predavanje je obljubil g. ravnatelj Schreiner. Začetek občnega zbora je ob 10. uri popoldne.

Vinarska zadruga v Novem mestu. Načelstvo dolenjskega kletarskega društva v Novem mestu opozarja svoje zadržnike, da imajo po § 11. zadržnih pravil ostalo polovico podpisanih deležev vplačati do 31. decembra t. l. ter jih tem potom prositi, naj nemudoma vpošljejo zaostale zneske. Ob enem se obrača načelstvo do vseh zainteresov, katerim so se vpslala vabila k pristopu, z uljudno prošnjo, da se blagovolijo izjaviti v smislu poslanega jim dopisa.

Načrti za mestni vodovod v Škofji Loki bodo baje dogotovljeni do meseca januarja prihodnjega leta. Nedavno se je mudil v Škofji Loki inženir g. J. Zuber od tvrdke G. Rumpl z Dunaja. Daljava od studenca do nabiralnika je določena na 2765 metrov. Studenec leži v višini 24 m nad nabiralnikom.

Ljubljanske novice. »Nemški ne znajo« — prepovedano igrati. To igro, katero je bila vlada že enkrat prepovedala, ki je povzročila debato v deželnem zboru in ki jo je vlada zopet dopustila, je včeraj kranjska deželna vlada »Dramatičnemu društvu« zopet prepovedala. Dostavila se je prepoved ob 3. uri. Ob 4. uri se je imela igra že predstavljati. Brzojavni priziv na ministerstvo je bil torej nemogoč. — Umrila je hčerka okr. šolskega nadzornika g. Majarja gđcna. Marija Majar. — Pretep so imeli sinoči pri »Dalmatincu« v Gruberjevih ulicah. Delavec Jan. Klanšek, ki je baje prepir povzročil, je na glavi ranjen. Štiri fante so prijeli. — Tatvina. Strojvodji Jos. Venedigu v Spod. Šiški je na sveti dan dopoldne iz zaprte sobe ukrad nekdo dve uri z verižicama in več drugih dragocenosti v skupni vrednosti 362 K. — Našel je učenec L. Zalar s sv. Petra ceste 28. t. m. v Kopitarjevih ulicah uro z verižico. — Prostori »Unio Catholicae« so bili danes od mestne policije uradno zatorjeni. Cuje se, da zavarovance sprejmejo začasno tri druge zavarovalnice.

Poizkušeni ulomi. Zopet je izkušal zločinec ulomiti. Pri župnišču v Zapogah je hotel železne mreže iztrgati, in ulomiti pri neki hiši v Smedniku in v Mengšu. Ljudje so prestrašeni ter domnevajo, da je kak glasovit zločinec ušel iz zapora ali pa da nadaljuje svoje strokovno delovanje po prestani kazni. Ne zna se, jeli je eden, ali jih je več.

Ponesrečila se je na sv. Štefana dan iz cerkve v Šmihelu pri Novem mestu grede 84letna Marija Bučar iz Gotenic. Padla je s 50 m. visokega brega v narasli Težki potok in bila takoj mrtva.

V trebuh ustrelil. Nezgoda, o kateri smo v soboto poročali pod tem naslovom, se je pripetila 24. t. m. v gostilni Antona Jeraba v Malem Trebelevem. Kroglja je zadela posestnikovega sina Jožefa Hovar iz Prežganj.

O roparskem napadu pri Mošnjah se še poroča: Dne 13. t. m. proti večeruse je vračala iz Radovljice s semnja domov okoli 50 let stara Marija Mulej, žena železniškega delavca z Dobrega polja pri Mošnjah. Na potu kmalu pod Radovljico se ji je pridružil neznan možki v slabi delavniški obleki ter z odurnim in poraččenim obra-

zom, kar vse je žensko spominjalo na zanikarnega, žganju udanega delavca. Vendar se je z njim apustila v pogovor ter mu v svoji odkritosrčnosti povedala, da je bila na semnju, kjer je mislila kupiti kravo za kakih sto kron, kar pa se ji ni posrečilo. Onkraj Mošenj že blizu doma, na samotnem, z grmovjem in drevjem zaraščenem kraju pa jo je neznanec z vso močjo podrl na tla, jo zgrabil z eno roko za vrat, z drugo pa za lase ter jo vlekel skozi grmovje pod pot na bolj varen in skrit prostor, kjer jo je potem začel daviti in s kamenjem tolči po glavi z namenom, da jo bode ubil in oropal. Žena ga je lepo prosila, da naj jo pusti vsaj živo, češ, da ga nič ne pozna in da je njen denar v pletenici, katera ji je pri padcu odletela na stran. Razbojnik jo je na to pustil, vzela denar, kar ga je dobil v pletenici, in hitro odšel preko Dobrega polja, Brezij in Leš proti Tržiču. Odnese pa ni več, kakor 8 K in nekaj vinarjev, ker je drug denar imel pri sebi moč napadene žene, ki je bil tudi na semnju in se je vrnil po drugi poti domov. Napadenka je težko poškodovana. Obtočena je posebno huđo na enem senu, prebita je na več krajih lobanja in tudi roke ima obtočene, kosti enega prsta pa so ji celo zdrobljene. Poškodbe na rokah je dobila vsled tega, ker je z njima pri napadu zakrivala glavo in pri tem ujela več udarcev s kamenom. Ko jo je napadalec popustil, je bila še toliko pri moči, da je prišla sama domov, kar se vsem čudno zdi. Upanje je, da bode počasi še okrevala. Roparskemu pobijalcu so bili orožniki takoj na sledu. Napadena žena ga jim je natančno popisala in nekateri, ki so ga srečali, so ga poznali ter jim povedali, da je doma iz Dupljan nad Kranjem. Seboj je imel klobuk in kapo ter to dvoje med potom iz Mošenj do doma večkrat izpremenil, da bi s tem lažje premotil svoje zasledovalce. A kljub temu so ga orožniki v nedeljo srečno zgrabili na njegovem domu v Dupljah ter ga pritirali zvečer tistega dne v Radovljico v zapor. Sam pravi, da ima doma ženo in štiri otroke, in na vprašanje, zakaj je storil popisani zločin pri Mošnjah, je rekel, da ga je vrag zmotil. Kakor se pripoveduje, je tudi takrat, ko je svojo žrtev obdeleval s kamenom, rekel: »Vrag, ali še ne boš erknil!«

Samomor majorja. Ustrelil se je na Sveti večer v svojem stanovanju na Korzu v Gorici Pavel Spielvogel, major v pokoju. Prihiteli so mu na pomoč takoj, a za par ur je preminol.

Učiteljska služba je razpisana do 15. januarja na štirirazrednici v Krškem. Prošnje sprejema okrajni šolski svet v Krškem.

Redka plodovitost. Iz Plavij okraja koperskega pišejo »Elinosti«: V Badiški pri Plavijah je posestniku Tomažu Sancinu obrodil fižol devetstotero, to je, eno steblo je imelo 160 strokov in 900 zrn. Kdor ne veruje, se more prepričati na lastne oči. Zanimivo pa je to, da je poleg fižola rasel tudi divji slak in Sancin je dal razumeti raznim nevednežem, da je fižol cepil na divji slak. To so opazovali to cepljenje!

* * *

Poročilo udeleženke Slovenke pri strašni železniški nesreči v Ameriki. »Amerikanski Slovenec« nam je poslal poročilo udeleženke o strašni železniški nesreči na Wabash železnici blizu Seneka. Slovenka gospa Jakša iz Globeville je bila v ponesrečenem vlaku v družbi slovenskih žena iz Globeville: Amalije Kolar, Katke Plut in Anke Krašovec. Omenjene ženske so bile skupno na potu v Denver, ko se je nesreča zgodila, ki je zahtevala čez sto žrtev. Njih rešitev je bil čudež, kajti bile so samo lahko poškodovane. Gospa Jakša sledeče pripoveduje o nesreči: »Oh, kako strašno je pripovedovati o nesreči, nikdar ne bodem pozabila strašnih vslikov in one noči, ne morem lahko pripovedovati, kajti groza me obide, ko se domišljam. In zjokala se je, predno je mogla nadaljevati. »Mi smo bili na potu v Denver ko se je nesreča zgodila«, nadaljuje gospa Jakša, »in v našem kupeju je bilo še drugih 60 sopotnikov, nekaj naših rojakov, drugi so bili večinoma Italijani, o katerih smo samo mistično slišeli, a vsi drugi so žrtvene sreče. Da, to je bil čudež, morda mi ne bodete vrjeli, ako vam še jedenkrat povem, da samo me štiri smo z božjo pomočjo ušle smrtni kosi. Ostali so živi pogoreli ali pa bili na pol pomečkani, ter so morali v strašnih mukah svoje življenje kon-

Ša ti. Mi smo ravno skupno molile rožni venec v zahvalo srednjega potovanja, ko se je nesreča zgodila in ko so se lokomotive trčile in razletele, ravno ob 10. uri zvečer. Prvi trenutek mislim, da sem omedlela in nisem se mogla zavedati; ko se zdramim, slišim strašno hropenje in ječanje, mislila sem, da je vlak padel raz mostu v kako reko; ogledam se, a vidim nad seboj malo luknjo, ki je bila zadostno velika, da smo se splazile ven na prosto. Mislila sem, da to je trpelo uro, a v resnici samo par trenutkov, ker ob času, ko smo prišle na prosto, bilo je vse v ognju. Ječanje nesrečnežev je bilo strašno, nekateri so bili pripeti k razbitim kupejem, drugim je bila roka ali noga odbita, tretjim trebuh raztrgan in morale so žrtve čakati strašnega konca, živi so goreli, da, prestrašno je, domišljati se teh prizorov. Na jednom kraju je naš rojak glavo molil iz kupeja in strašno ječal in prosil za rešitev. Ko mu jeden rešencev na pomoč prihitel, ga tako krčevito zgrabi za roke, da bi tudi on kmalo postal žrtva nesreče, kajti ogenj je bil že okolu njega. Za par minut je utihnilo njegovo ječanje in znali smo, da je konec njegovim mukam. Gospa Jakša je prišla prvič v Ameriko leta 1882 in je bila v svoji stari domovini na obisku. Pripeljala je s seboj štiri mlade deklice, ko se je vračala. Vse so iz Semiča, Dolenjsko.

R. B. Dergance.

Društva.

(Čitalnica v Gornjem gradu) imela bo svoj redni občni zbor dne 31. decembra, ob 7. uri zvečer v gostilni gosp. Mikuža. Vspored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo tajnika. 5. Volitev novega odbora. 5. Razni navesti.

Darovi.

Za »Danico«: Rodbina Petričeva 50 kron. Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 30. dec. (C. B.) Nižjeavstrijski dež. zbor je bil danes otvorjen. **Dunaj, 30. dec. (C. B.)** Podpredsednika dež. sodišča Holzingerja, ki je predsedoval mnogim zanimivim porotnim obravnavam, so danes zjutraj v pisarni našli ustreljenega. Ustrelil se je sam ponoči in sicer, kakor razvidno iz pisma, vsled strahu pred oslepljenjem radi hude očesne bolezni.

Dunaj, 30. dec. Veliko pozornost vzbuja samoumor podpredsednika dunajskega deželnega sodišča. Dvornega svetnika viteza dr. Holzingerja so našli danes zjutraj v uradu deželnega sodišča s prestreljenimi sencami mrtvega. — Ustrelil se je sam. Pred njim na mizi je ležal listek, na katerem prosi svoje prijatelje odpuščenja, da je to storil, in pravi, da se umori za to, ker se boji, da popolnoma ne oslepi. (Holzinger je vodil zadnje porotne obravnave na Dunaju.)

Dunaj, 30. dec. Znana aféra predsednika društva za upokojene častnike, feldečajmajstra Koberja, je končana. Vladar je, kot se sliši, odločil, da se naj ne izvrši rabsodba častnega sodišča.

Dunaj, 30. dec. Iz Gmundena se poroča, da se je stanje zelo bolnemu članu gosposke zbornice, grofu Rihardu Belerediju zopet nekoliko poslabšalo.

Lvov, 30. dec. V dež. zboru gališkem je grof Jurij Czarioryski med velikim odobravanjem vseh poljskih poslancev izdal izjavo, ki ostro obsoja nasilje proti Poljakom v Vrešnu. Vsi poljski dež. poslanci so izjavili, da se pridru-

žujejo protestu, ki ga je v drž. zboru izjavil grof Dzieduszycki.

Lvov, 30. dec. V gališkem deželnem zboru so Rusini vložili predlog za ustanovitev samostojnega rusinskega vseučilišča in več rusinskih stolic na lvovski univerzi ter za ustanovitev rusinske gimnazije v Stanislavovu.

London, 30. dec. Iz Piquetberg-roada javljajo 28. t. m.: Združeni burški oddelki, skupno kakih 700 mož, so napadli 22. in 23. t. m. angleški train, ki je bil na potu v Calvinijo v hipu, ko se je pomikal skozi neko sotesko. Buri pa niso mogli vzeti niti enega voza ter so izgubili 5 ubitih in 20 ranjenih.

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m. srednji značni tlak 736.0 mm

Čas opazovanja	Stanje vora-merca v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Noblo	Padavina v 24 urah
28. 9. zveč.	735.8	0.7	brezvetr.	megla	0.0
29. 7. zjutr.	732.9	0.4	sl. sever.	oblač.	0.0
29. 2. popol.	734.4	1.5	sl. jvzh.	oblač.	0.0
29. 9. zveč.	731.8	0.8	sl. jvzh.	dež.	5.4
30. 7. zjutr.	735.7	1.0	sl. sever.	megla	0.0
30. 2. popol.	740.1	3.6	sl. svzh.	pol. oblač.	0.0

Srednja temperatura sobote 2.4°, normale: -2.6°.
Srednja temperatura nedelje 0.6°, normale: -2.6°.

1248 1-1

Globoko užaljenim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je Vesmogočaemu dopadlo našega iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta, sina, brata in svaka, gospoda

Josipa Kolar-ja

nožarja in izdelovatelja bicikljev

po dolgi in mučni bolezni, previdenega s sv. zakramenti za umirajoče, v 34 letu njegove dobe, danes zvečer ob 6. uri poklicati v boljše življenje. Pogreb dragega rajnega boče v nedeljo, 29. t. m., ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Mestni trg št. 9 na pokopališče k sv. Kristofu. Svete maše za dušnice se bodo brale v stolni cerkvi. Nepozabnega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Ljubljana, dne 27. decembra 1901.

Alojzija Kolar, Ludmila, Slavka,
soproga. otroka.

Iskreno zahvalo

izrekamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za vse ljubezno sočutje mej boleznijo in ob smrti našega iskreno ljubljenega, nepozabnega soproga, oziroma očeta, sina, brata in svaka, gospoda

Josipa Kolar-ja

nožarja in izdelovatelja bicikljev

kakor tudi za številno častno spremstvo na njegovi zadnji poti, ter za mnoge krasne darovane vence, ter jih prosimo, naj ohranijo dragega nam pokojnika še nadalje v blagem spominu.

Ljubljana, dne 30. decembra 1901.

1249 1-1 **Žalujoči ostali.**

Poštna odpraviteljica in telegrafistinja

s prav dobrimi spričevali išče službe in je pripravljena je takoj nastopiti, če treba. 1247 6-1
Naslov je: **A. K. E., poste restante Vipava.**

Dunajska borza

Dne 28. decembra.		Dne 28. decembra.	
Skupni državni dolg v notab	98 05	20 mark	23.44
Skupni državni dolg v srebru	99—	20 frankov (napoleondor)	19.03
Avstrijska zlata renta 4%	118.70	Italijanski bankovci	93.80
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	95.95	C. kr. cekini	11.30
Ogerska zlata renta 4%	118.55	Dne 28. decembra.	
Ogerska krona renta 4%, 200	94.05	3-2% državne srečke l. 1864, 250 gl.	190—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1688—	5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	171.50
Kreditne delnice, 180 gl.	645.70	Državne srečke l. 1864, 100 gl.	—
London vista	239.12	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	96.80
Švabski drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	117.17	Tivne srečke 4%, 100 gl.	147.50
		Dunavske vrvnavne srečke 5%	265—

1245 (1-1)

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena mati, oziroma sestra, tašča in stara mati, gospa

Marijana Babnik roj. Knaflič

posestnica in gostilničarica

danes v nedeljo, dne 29. t. m., ob četrt na 1. uro zjutraj po dolgotrajni mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 51. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Truplo nepozabne rajnice prenešeno boče v torek, dne 31. decembra t. l., ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na Studencu pri D. M. v Polji k večenemu počitku na farno pokopališče.

Sv. maše za dušnice brale se bodo v farni cerkvi pri D. M. v Polji.

Drago ranjeo priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Na Studencu pri D. M. v Polji, dne 29. decembra 1901.

Žalujoči ostali.

Posebna obvestila se ne bodo izdajala.

Hranilnica in posojilnica v Trnovem
na Notranjskem razpisuje

mesto tajnika

z letno plačo 360 K.

Zahteve: 1. Spretnost v knjigovodstvu; 2. znanje slovenskega in nemškega jezika v govoru in pismu; 3. znanje zemljeknjiznega poslovanja, v kolikor zadeva posojilnice, 4. položitev kavecije, katero določi pri posamezniku odbor.

Prošnje je vrožiti pismeno najkasneje do 7. januarja pri gornji zadrugi.

1237 3-2 **Načelstvo.**

Lepo, snažno, suho

Kokošje perje, I. kg. — K 50 h
Kokošje perje, II. " — " 25 "
Puranovo perje " 1 " — "
Gosje perje izvrstno, polno
puba 2 " 60 "
Gosji puh (flaum) I. vrste " 10 " — "

Kdor vzame puha več kil skupaj, dobi ceneje. Pošilja se na vsako postajo ali pošto proti povzetju.

Franz Podlipnik,
Stuhlweissenburg, Ogersko.
Prosim, da se naslov zapiše prav
(8-5) *razločno.* Št. 1223

Hotel Lloyd.

Silvestrov večer.

Sodeluje vojaška godba.

Pričetek točno ob 8. uri.

Vstopnina za osobo 25 kr.

K obilni udležbi vabita vse svoje p. n. goste, zagotavljajoč najboljšo postrežbo

1241 **Josipina in Karol Počivavnik.**

Napise in slikanje grbov
obrtnih in trgovskih znakov na steklo, les in kositar oskrbuje in umetno izvršuje v lastni delavnici tvečka **BRATA EBERL** v Ljubljani Franciskan-ske ulice. 228 18 11-5
Voanja naročila proti povzetju.

1200 5-5

Naročila

na

srno razkosano

in tudi prekajeno

sprejema in po nizki ceni izvršuje

RUDOLF PETRIČ,

špecerijska trgovina v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 6, nasproti križevniški cerkvi.

Za božične in novoletne praznike

priporočani ugodno svojo največjo zalogo in najlepšo izbero

F. CUDEN

srebrnih in zlatih žepnih ur, stenskih ur, ter zlatnine in srebrnine, vse po najnižji ceni.

Najnovější ceniki so franko in zastonj na razpolago.

Nakup in prodaja
vsaakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri zebanju, pri izžebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako zebanje. Kulazina izvršitev naročil na borzi.

Monjarska delniška družba

M E R C U R

1, Wallzeils 10 in 13, Dunaj, I., Strahlgasse 2.

Poljanski 25 v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za doslej kolikor je mogoče visocega obrotovanja pri popolni varnosti.

DR. KALOŽENIČ GLAVIČ